

DUURZAAMHEIDSVERSLAG 2019

Crelan

Crelan

Samen anders bankieren

DUURZAAMHEIDSVERSLAG 2019

De in dit duurzaamheidsverslag vermelde cijfers en activiteiten hebben specifiek betrekking op de coöperatieve bank Crelan en verwijzen dus niet naar haar dochtermaatschappijen Europabank en Crelan Insurance, tenzij specifiek vermeld. Voor de financiële en commerciële resultaten verwijzen we de lezer graag naar het jaarverslag 2019 van de Groep Crelan waar dit verslag een aanvulling op is.

Ken je het stereotype beeld van een bankier? Een wat oudere, grijzende man in maatpak. Zakelijk en afstandelijk en enkel geïnteresseerd in cijfers en rendement. Bankieren moet dus wel heel saai zijn en vooral haaks staan op duurzaam ondernemen?

Dit duurzaamheidsverslag 2019 is een aanvulling op het jaarverslag van de Groep Crelan 2019. In dat laatste hebben we het inderdaad meer over cijfers en resultaten. We zijn tenslotte een financieel adviseur en daarbij kunnen we niet omheen de cijfers.

Maar in de manier waarop we financieel advies geven en in de manier waarop we ons engageren naar de maatschappij willen we bij Crelan wel een verschil maken, ons motto 'Samen anders bankieren' indachtig.

In dit duurzaamheidsverslag willen we jou, als lezer, dan ook op een transparante manier informeren over hoe we maatschappelijk verantwoord ondernemen.

We streven hierbij naar een pragmatische benadering met een continue aandacht voor de belangen van alle betrokken stakeholders.

Crelan vertaalt dit uitgangspunt concreet in aandacht voor:

- een continue verduurzaming van haar producten- en dienstenaanbod;
- een eerlijke, competente en gepersonaliseerde dienstverlening en advies voor haar klanten;
- een correcte vergoeding voor haar coöperatieve aandeelhouders;
- een aangename en motiverende werkomgeving voor haar medewerkers;
- groene investeringen in haar gebouwen en facilitaire diensten;
- de sponsoring van enkele getalenteerde kampioenen en de opleiding van jonge sporters in het veldrijden, het basketbal en de atletiek;
- een financiële bijdrage aan de maatschappij waarin ze actief is via de Crelan Foundation;
- een participatie in het kapitaal en een lening aan Incofin, een fonds gespecialiseerd in microfinanciering in derdewereldlanden.

Meer informatie hierover vind je verder in dit verslag. En heb je ook interesse in de economische cijfers? Dan nodigen we je uit om het jaarverslag te lezen dat je eveneens op www.crelan.be terugvindt.

Inhoudstafel

Crelan: duurzaamheidsverslag 2019	4
De visie van Philippe Voisin op duurzaamheid	6
Crelan kort voorgesteld	8
Kerncijfers Crelan per 31/12/2019	8
Een duurzaam jaar bij Crelan	10
De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties als leidraad	14
Een duurzame governance	16
Een gediversifieerde Raad van Bestuur	17
Directiecomité	18
Bankvoorschriften	19
Een duurzame relatie met de klanten	20
Duurzame kredietverstrekking	20
Duurzaam beleggingsaanbod	20
Toegankelijkheid van de kantoren voor minder mobiele personen	24
Een duurzame relatie met de medewerkers	26
Een divers samengesteld personeelsbestand laat je voeling houden met wat leeft in de maatschappij	26
Diversiteit, een engagement!	28
Top Employer 2019 België/Belgique	28
Learning & development	28
Teleworking, satellietkantoren en communicatietechnologieën faciliteren duurzaam werken	29
Een duurzame mobiliteit in de kijker	29
Together@Crelan	30
Gezonde medewerkers	31
Veiligheid	31
Een duurzaam opgebouwde beleggingsportefeuille	32
Een duurzame deelnemer in de samenleving	34
Crelan Foundation voor en door onze coöperatieve aandeelhouders	34
Steun voor een duurzame land- en tuinbouw	42
De Galerie Crelan geeft ontluikende Belgische kunstenaars een duwtje in de rug ...	46
Onze medewerkers zetten zich in voor het goede doel	47
Aandacht voor de derde wereld	48
Duurzame milieu-investeringen	50
Investeringen in energiezuinige oplossingen	50
Aandacht voor verantwoorde consumptie	52

De visie van Philippe Voisin op duurzaamheid

Mijnheer Voisin, wat betekent voor u duurzaam handelen?

Een bedrijf dat duurzaam onderneemt, slaagt erin om het bedrijfsbelang succesvol af te stemmen op het belang van de maatschappij waarin het actief is en hierover transparant te communiceren. Bij het nemen van beslissingen en bij het bepalen van de strategie is het dus belangrijk dat je de belangen van alle betrokken stakeholders – klanten, aandeelhouders, medewerkers, toezichthouders, de wetgevende macht, het middenveld,... – kent en ze mee in overweging neemt. Duurzaam handelen betekent ook in dialoog gaan en afstappen van het pure kortetermijndenken. De focus moet vooral liggen op een consequente toekomstvisie die mee bepaald wordt door alle medewerkers. Het zijn immers zij die de onderneming dagelijks een gezicht geven en het begrip duurzaamheid in de praktijk moeten brengen.

Waarom hecht u belang aan een duurzame werking bij Crelan?

Crelan is een coöperatieve bank met meer dan 275.000 coöperatieve aandeelhouders. Al deze mensen hebben dus tot maximaal 5.009,60 euro geïnvesteerd in maatschappelijke aandelen van CrelanCo omdat ze geloven in de toekomst en in het gevoerde beleid van de bank. We hebben dus een belangrijke verplichting ten opzichte van hen. Zij verwachten niet alleen dat hun bank gezond groeit, maar vooral dat het dit doet op een verantwoorde en respectvolle manier.

Duurzaam en verantwoord ondernemen is bovendien ook al lang geen modewoord meer. In deze nieuwe wereld waarin we leven, moeten alle economische spelers – individuen, ondernemingen, staten – hun gedrag aanpassen. Dit vereist dat elke economische speler de rol die hij/zij in de samenleving speelt opnieuw bepaalt en daarbij meer

dan enkel zijn/haar persoonlijke aanpassing in overweging neemt. De onderneming zal zich bewust moeten worden van haar plichten en verantwoordelijkheden. In dit verband is onze coöperatieve structuur een echte troef.

Kan duurzaam handelen ook niet contraproductief werken, bijvoorbeeld als het druk legt op de economische groei?

Duurzaam ondernemen is belangrijk voor nu en voor later, voor de leefbaarheid van de volgende generaties, onze kinderen en kleinkinderen. Duurzaam ondernemen en economische groei zijn per definitie niet elkaars vijand en kunnen ook perfect hand in hand gaan. Nieuwe duurzame technologieën zorgen ook voor nieuwe afzetmarkten en werkgelegenheid. De consument staat hier trouwens voor open. In 2019, bijvoorbeeld, stroomde 51,55% van het kapitaal dat onze klanten in gestructureerde producten plaatsen naar producten die zich specifiek richten op duurzame, sociale, ethische en milieugebonden thema's. Maar we moeten ons uiteraard ook behoeden om in excessen te vervallen, noch pro, noch contra. Duurzaam ondernemen zie ik als een evolutief proces met pragmatische beslissingen. Het is vooral een kwestie van gezond verstand.

Hoe duurzaam is Crelan volgens u?

Duurzaamheid zit in onze genen. Door het soort van bank dat we zijn, is onze werking per definitie al vrij duurzaam. We hebben een eerder bescheiden omvang en we richten ons uitsluitend op de kerntaak van het bankieren. We zijn dus niet internationaal actief en we behalen geen inkomsten uit speculatieve transacties. De gelden die klanten ons toevertrouwen wenden we grotendeels aan voor het ondersteunen van de lokale samenleving via kredieten aan Belgische gezinnen, zelfstandigen, KMO's en land- en tuinbouwers.

Net als elke onderneming willen we groeien en meerwaarde creëren, maar als niet beursgenoteerd bedrijf kunnen we dat op eigen tempo doen.

Onze bedrijfswaarden – nabijheid, solidariteit, verantwoordelijkheid en respect – zijn een belangrijke leidraad bij het uitstippelen van het beleid. Om onze maatschappelijke rol verder invulling te geven ondernemen we verschillende initiatieven op het vlak van het personeelsbeleid, het producten- en dienstenaanbod, de eigen beleggingsportefeuille, groene investeringen in onze gebouwen en financiële steun aan maatschappelijk relevante projecten via Crelan Foundation.

Over welke realisaties van 2019 bent u het meest tevreden?

Er waren verschillende mooie realisaties in 2019. Onze eerste zeven fondsen ontvingen het door Febelfin gelanceerde Sustainability-logo, we schaarden ons achter het charter voor genderdiversiteit in de financiële sector, met Crelan Foundation konden we 52 door coöperatieve aandeelhouders aangebrachte projecten een financieel steuntje in de rug geven, we ontvingen voor de vierde keer op rij het certificaat Top Employer België/Belgique, ... Maar wat we het meest verheugt, is het enorme enthousiasme dat leeft bij onze medewerkers om deel te nemen aan acties voor het goede doel via Crelan Foundation of aan sociale activiteiten van Together@Crelan. Dat is voor mij het beste bewijs dat we bij Crelan 'samen anders bankieren'.

Philippe Voisin
CEO Crelan

Crelan kort voorgesteld

Crelan is een 100% Belgische en coöperatieve bank met CrelanCo als sterke coöperatieve aandeelhouder. Beide vormen een federatie van kredietinstellingen waarvan Crelan NV de centrale instelling is.

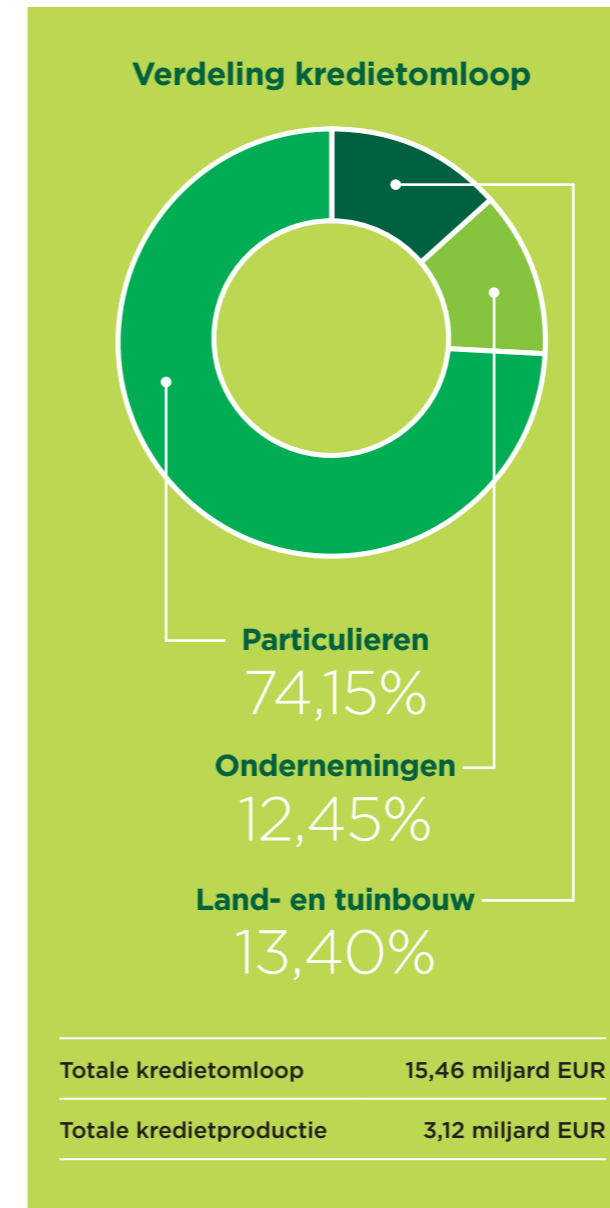
Crelan biedt een ruim aanbod bank- en verzekeringsproducten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's. Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

De klanten kunnen voor financieel advies terecht in meer dan 530 kantoren die gerund worden door lokaal verankerde zelfstandige kantoorhouders. Onder het motto 'Samen anders bankieren' legt Crelan de klemtoon op een persoonlijk contact en op een vertrouwensrelatie met haar klanten. De bank hanteert een duurzaam model en toont een echt maatschappelijk engagement.

Samen met haar dochters, Crelan Insurance en de nichebank Europabank, vormt de bank de Groep Crelan. Het balans totaal van de Groep Crelan (inclusief haar dochters Europabank en Crelan Insurance) bedraagt 21,6 miljard euro en daarmee is ze de zevende Belgische Bank.

Kerncijfers Crelan per 31/12/2019

Deposito's

Deposito's van de klanten (incl. achtergestelde certificaten)	18,07 miljard EUR
Omloop spaarrekeningen	12,28 miljard EUR
Portefeuille buiten balans	6,21 miljard EUR

Bijdrage aan de gemeenschappelijke inspanningen in 2019

Totaal betaalde inkomstenbelasting en bankheffingen: 38,69 miljoen EUR

Een duurzaam jaar bij Crelan

17 januari

Op de nieuwjaarsreceptie overhandigt onze CEO, Philippe Voisin, een cheque van 10.000 euro aan Brigitte Demunter van de Stichting tegen Kanker. Deze schenking is het resultaat van de deelname van onze medewerkers aan de acties van Crelan Foundation in 2018.

24 januari

Kunstenaar Jos Bolle stelt zijn werken tentoon in de Galerie Crelan onder het thema Metamorfosis.

5 februari

Crelan ontvangt voor de vierde keer op rij het label van Top Employer België/Belgique. Een mooie bekroning voor de inspanningen die de bank levert om haar medewerkers een motiverende en aangename werkomgeving te bezorgen.

19 mei

Medewerkers en coöperatieve aandeelhouders van de bank lopen met Crelan Foundation de 20 km van Brussel ten voordele van de Stichting tegen kanker.

23 mei

Helga Kahl, Jérôme Vorzanger, Alain Braekevelt en Liesbet Weckhuysen kleden de Galerie Crelan aan met hun prachtige werken tijdens de tentoonstelling 'Synergie'

25 mei

Te voet en met de fiets verkennen Crelan-medewerkers met Together@Crelan het Pajottenland.

11 maart

Crelan en het crowdfundingplatform MiiMOSA lanceren hun derde oproep tot crowdfundingprojecten in de Waalse landbouw en agrovoeding. Groupe One, het bureau gespecialiseerd in het begeleiden van opstartende duurzame projecten, participeert.

30 maart

Together@Crelan laat de medewerkers kennismaken met de havenstad Antwerpen.

27 april

De actie OPR (Opération pièces rouges) van Télévie en Bel RTL zamelt 379.071,48 EUR in voor de strijd tegen kanker en leukemie. Crelan is partner en verdeelde ongeveer 26.000 spaarpotten.

6 juni

De Vriendenkring van de gepensioneerden houdt zijn algemene vergadering op de hoofdzetel. De activiteit wordt afgesloten met een lunch.

20 juni

Tijdens de middagpauze kunnen de medewerkers deelnemen aan een sportieve competitie 'The Crelan Foundation Games'. Met de uitdagingen verdienen ze financiële steun voor de Stichting tegen Kanker'.

2 september

Crelan biedt haar coöperatieve aandeelhouders opnieuw de mogelijkheid om deel te nemen aan een groepsaankoop energie. Met de groepsaankoop van 2018 konden ruim 3.000 gezinnen van een voordeligere energiefactuur genieten.

16-22 september

Met gratis fruitbedeling, een ontbijt, een fiets-challenge en gratis tickets voor het openbaar vervoer sluit Crelan een geslaagde 'Week van de mobiliteit' af.

27 september

Het kunstenaarskoppel Myriam Middelkamp en Walther Van Schoote stelt tentoon in de Galerie Crelan onder het thema 'Réminiscence'.

26 september

Crelan-kantoormedewerker Yves Vandeputte fietste deze zomer met zijn broer Philippe een 1.600 km lange sponsortocht, van het noorden van Spanje tot Hemiksem. Yves deed dit ter nagedachtenis van zijn overleden dochtertje

28 september

113 collega's en gezinsleden bezoeken met Together@Crelan het domein Bokrijk.

30 september

Met 77% duurzame pendelaars werd het departement General Compliance de trotse eigenaar van de elektrische fiets uit de fiets-challenge van de Week van de Mobiliteit.

Shana. De sportieve prestatie bracht 25.000 euro op voor de vzw Villa Max en het onderzoek van het UZA naar kinderreuuma. Crelan Foundation ondersteunde het project met 4.000 euro.

8 oktober

Tijdens de 4de Crelan Leerstoeldag met de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen UGent vernemen een 50-tal Crelan-bankagenten meer over de laatste trends in de melkveesector. Het zuivelbedrijf Milcobel is gastheer en verzorgt een boeiend bedrijfsbezoek.

21 november

Crelan ondertekent het Charter voor genderdiversiteit in de financiële sector, een initiatief van Women in Finance.

17 oktober

Negen scholieren gaan voor de Youca Action Day (Youth for Change & Action) een dag aan de slag bij Crelan. Hun loon van 55 euro schenken ze aan projecten ten voordele van jongeren. Crelan Foundation verdubbelt hun loon en op die manier kunnen ze 1.000 euro schenken aan Youca.

28 november

Zes collega's die op pensioen gaan bundelen hun afscheidsreceptie en staan op die manier een belangrijk deel van het door de bank beschikbaar gestelde afscheidsbudget af aan Crelan Foundation ten voordele van de Stichting tegen Kanker.

8 november

De eerste zeven fondsencompartmenten uit het aanbod van Crelan ontvangen het recent door Febelfin gelanceerde duurzaamheidslabel. Crelan wil ook voor de overige compartimenten in haar aanbod verder werken aan een duurzame invulling.

1 december

Together@Crelan bezoekt de kerstmarkt van Luik.

De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties als leidraad

In dit duurzaamheidsverslag gebruiken we de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties als leidraad.

Deze SDGs (Sustainable Development Goals) zijn een oproep tot actie voor alle landen en bedrijven om de welvaart te bevorderen en tegelijkertijd de planeet te beschermen. Zij stellen dat de uitbanning van armoede hand in hand moet gaan met strategieën die economische groei

ontwikkelen en inspelen op een reeks sociale behoeften waaronder onderwijs, gezondheid, sociale bescherming en werkgelegenheidskansen, terwijl ze de klimaatverandering bestrijden en het milieu beschermen.

Telkens Crelan bijdraagt aan een van deze 17 thema's, vermelden we in de desbetreffende tekst van dit verslag het logo van de Verenigde Naties met betrekking tot deze duurzame ontwikkelingsdoelstelling.

Een duurzame governance

Deugdelijk bestuur is het geheel van processen en voorschriften die van invloed zijn op de wijze waarop een onderneming intern wordt bestuurd en gecontroleerd.

De belangrijkste actoren in dit domein zijn het **Directiecomité** en de aandeelhouders, vertegenwoordigd door de **Raad van Bestuur**. Medewerkers, agenten, leveranciers, klanten en de gemeenschap in brede zin zijn in dit verband ook belangrijke elementen.

	Directiecomité	Raad van Bestuur
Aantal leden	3*	16*
Verhouding man/vrouw	3/0 (100%/ 0%)*	12/4 (66,7%/ 33,3%)*
Onafhankelijke bestuurders		4
Voornaamste diploma's	Rechten, Economische wetenschappen, Handelsingenieur	Economische wetenschappen, Statistiek & Econometrie, Landbouweconomie, Rechten en rechtspraak, Landbouw-ingenieur, Accountancy/fiscaliteit, Diplomatieke wetenschappen

* De tabel hierboven en de tabellen hieronder vermelden de samenstelling van de Raad van Bestuur en van het Directiecomité op datum van 1 januari 2020. Tijdens het jaar verlieten twee directieleden - Filip De Campenaere op 4 juli en Heidi Cortois op 31 december 2019 - de bank. Hun verantwoordelijkheden en taken zijn tijdelijk verdeeld over de drie overige leden van het Directiecomité. Daarnaast werd het bestuurdersmandaat van Yvan Hayez op 13 februari 2019 stopgezet.

Een gediversifieerde Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van Crelan is samengesteld uit zestien bestuurders, waarvan negen vertegenwoordigers van onze aandeelhouder CrelanCo CV (die op zijn beurt ruim 275.000 individuele coöperatieve aandeelhouders vertegenwoordigt), vier onafhankelijke bestuurders en drie bestuurders die lid zijn van het Directiecomité.

Deze bestuurders hebben uiteenlopende profielen en vertonen verschillen in werkervaring, competenties, taal, geslacht en leeftijd. Het doel is dat ze representatief zijn voor de diversiteit van de samenleving.

De bank schenkt veel zorg aan een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouder in haar Raden van Bestuur. De landbouwwortels van de bank komen tot uiting via een substantiële aanwezigheid van vertegenwoordigers uit deze sector. Daarnaast zetelen vier onafhankelijke bestuurders in de Raad van Bestuur en de comités zodat over een objectieve besluitvorming gewaakt wordt en belangenconflicten en concentratievorming bij het besluitvormingsproces vermeden worden. Zij zien onder meer ook toe op de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen Crelan.

Raad van Bestuur

Op 1 januari 2020 is de Raad van Bestuur van de NV Crelan als volgt samengesteld:

					
Voorzitter Luc Versele (bestuurder voor de CV CrelanCo)	Ondervoorzitter Jean-Pierre Dubois (bestuurder voor de CV CrelanCo)	Onafhankelijk bestuurder Jan Annaert	Onafhankelijk bestuurder Alain Diéval	Onafhankelijk bestuurder Catherine Houssa	Onafhankelijk bestuurder Agnes Van den Berge
					
Bestuurder voor de CV CrelanCo René Bernaerd	Bestuurder voor de CV CrelanCo Ann Dieleman	Bestuurder voor de CV CrelanCo Xavier Gellynck	Bestuurder voor de CV CrelanCo Robert Joly	Bestuurder voor de CV CrelanCo Marianne Streel	Bestuurder voor de CV CrelanCo Hendrik Vandamme
					
Bestuurder voor de CV CrelanCo Clair Ysebaert	Bestuurder/Lid directiecomité Joris Cnockaert	Bestuurder/Lid directiecomité Jean-Paul Grégoire	Bestuurder/Lid directiecomité Philippe Voisin		

Overeenkomstig artikel 27 van de Wet op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen van 25 april 2014 werden in de schoot en onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur een Auditcomité, een Risicocomité, een Remuneratiecomité en een Benoemingscomité opgericht en daarnaast ook nog een Bureau (voorheen Strategisch comité), dat de Raad van Bestuur voorbereidt.

Het Benoemingscomité evalueert en controleert jaarlijks de goede werking van de Raad van Bestuur en doet

aanbevelingen voor de benoeming van nieuwe bestuurders en de herbenoeming van bestaande bestuurders. Bij de analyse van de samenstelling van de Raad van Bestuur houdt het Benoemingscomité rekening met de voordelen van alle aspecten van de diversiteit met het oog op een evenwichtige verdeling van de bestuurders. De leden van de Raad van Bestuur worden op voorstel van het Benoemingscomité door de Algemene Vergadering der Aandeelhouders benoemd voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.

Directiecomité

Het Directiecomité is het gezamenlijk bestuursorgaan van de bank. Onder het gezag van zijn Voorzitter en onder toezicht van de Raad van Bestuur staat het in voor het dagelijks bestuur en bereidt het de beslissingen van de Raad van Bestuur voor, die het vervolgens uitvoert.

De leden van het Directiecomité worden benoemd door de Algemene Vergadering der Aandeelhouders, op voorstel van de Raad van Bestuur, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.

Het Directiecomité van Crelan is per 1 januari 2020 samengesteld uit de Voorzitter en twee leden:

Philippe Voisin
Voorzitter -
CEO en CFO a.i.

Jean-Paul Grégoire
CCO en COO a.i.

Joris Cnockaert
CRO/CHRO
en CIO a.i.

Bankvoorschriften

Dankzij het goede beheer heeft Crelan tijdens de financiële crisis van 2007-2008 nooit een beroep moeten doen op staatssteun. De instelling blijft op de hoogte van alle nieuwe initiatieven en voorschriften die zijn gelanceerd om banken aan te moedigen tot een beter bestuur en om het nemen van risico's beter te beheren. De afgelopen jaren heeft de bank haar solvabiliteit, en daarmee haar eigen vermogen, versterkt en leeft ze de nieuwe vereisten inzake liquiditeiten na die het Bazelcomité voor Bankentoezicht heeft ontwikkeld. Daarnaast beschikt zij over alle interne controleprocedures om risico's te identificeren, te beheren en te rapporteren, zoals vereist in de

« Guidelines on Internal Governance », gepubliceerd door de Europese Bankautoriteit (EBA). Overeenkomstig het Regeerakkoord van 1 december 2011 is de vergoeding van de leden van het Directiecomité samengesteld uit een vaste basisvergoeding en een variabele component. Voor het variabele gedeelte stelt het Remuneratiecomité elk jaar een bedrag voor in functie van het economisch resultaat van de Bank. Dit bedrag mag, behoudens uitzonderlijke omstandigheden en met uitdrukkelijke beslissing door de Raad van Bestuur op voorstel van het Remuneratiecomité, niet meer dan 30% van de basisvergoeding bedragen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale vergoedingen die de bank in 2019 uitbetaalde:

Totale vergoeding	Vaste vergoeding	Variabele vergoeding
Bestuurders van Crelan NV	2,22 mio EUR	0,42 mio EUR

Een duurzame relatie met de klanten

Als 100% Belgische coöperatieve bank, streven we naar een langetermijnrelatie met onze klanten. Dit soort relaties, gebaseerd op vertrouwen, bouw je niet van de ene dag op de andere op. Daarom heeft de bank altijd gekozen voor eenvoudige en transparante producten, zowel wat betreft leningen als investeringen.

« In de relatie met onze klanten, maar ook in hun portefeuilles, vermijden we steeds excessen. Noem het gerust conservatisme in de goede zin van het woord », licht Bart Abeloos, beleggingsexpert bij Crelan, toe.

Duurzame kredietverstrekking

EEN KREDIETPOLITIEK ALS STURENDE FACTOR

Binnen de algemene kredietpolitiek die de Raad van Bestuur jaarlijks valideert, worden de volgende niet-limitatieve engagementen die duurzaamheid stimuleren, opgenomen:

- Werken in alle transparantie;
- Uitsluiting van illegale activiteiten, witwaspraktijken, mensenhandel, zwartwerk, drugs- en wapenhandel, seksindustrie;
- Geen kredietverlening aan minderjarigen;
- Overmatige schuldenlast niet aanmoedigen;
- Financiering van complexe fiscale constructies vermijden;
- Analyse op basis van voorziene en duurzame inkomsten;
- De identiteit van de ontleners en de oorsprong van de eigen middelen controleren;
- Waarborgen in België eisen;
- Verplicht een minimumrentabiliteit behalen;
- Geen overname toestaan van dossiers "in default" bij een andere bank.

VOOR MEER DAN 3 MILJARD EURO AAN DROMEN HELPEN REALISEREN

In 2019 ondersteunde Crelan de lokale Belgische activiteit door voor 3,12 miljard euro kredieten te verstrekken. 74,15% van dit bedrag was bestemd voor particulieren voor de aankoop van woningen en consumptiegoederen; 13,40% ging naar projecten van land- en tuinbouwers en 12,45% naar ondernemingen.

AANDACHT VOOR EEN GROEN KREDIETAANBOD

Op het vlak van groene leningen biedt Crelan 'ECO-Energiefinancieringen' aan klanten die in België verblijven aan. Dit zijn leningen op afbetaling met een gunstige rentevoet die specifiek bedoeld zijn voor energie-efficiënte investeringen zoals de vervanging van een ketel, investeringen in groene energie (boiler op zonne-energie, fotovoltaïsche panelen, warmtepomp, geothermische energie), isolatiewerkzaamheden (dak, muren, vloer, isolerend glas), de plaatsing van thermostatische kranen en schakelaars of een energieaudit. De rentevoet voor een ECO-energiefinanciering is lager en zelfs aftrekbaar in bepaalde gevallen.

Omdat Crelan ook de aankoop van nieuwe, minder vervuulende auto's wil ondersteunen, biedt de bank een voordeligere aparte prijsstelling aan klanten die elektrische of hybride auto's kopen.

Duurzaam beleggingsaanbod

Duurzaam beleggen is actueel, maar voor Crelan is het geen modewoord. Duurzaamheid maakt al langer deel uit van haar producten- en beleggingsaanbod.

VIA GEPAST ADVIES EN CORRECTE INFORMATIE

Over het algemeen start bij Crelan het beleggingsaanbod vanuit het correct informeren van de klant, waarbij de MiFID-richtlijnen (Markets in Financial Instruments Directive) leidend zijn. Elke belegger vult een MiFID-vragenlijst in om zijn risicoprofiel te bepalen. Daarnaast hebben al onze beleggingsproducten een score die hun risiconiveau aanduidt. Onze agenten adviseren elke klant zodat de beleggingskeuzes overeenstemmen met het risicoprofiel. Bovendien is al onze precontractuele informatie transparant. En ook tijdens de levensduur van het product verstrekt Crelan informatie en rapporten aan haar klanten, zodat zij de evolutie van hun beleggingen kunnen volgen.

VIA VLAGGENSCHIPPRODUCTEN DIE AAN DE ESG-CRITERIA BEANTWOORDEN

Onze vlaggenschipproducten worden beheerd volgens de ESG-criteria. ESG staat voor Environmental, Social & Governance en betekent dat de bedrijven waarin onze fondsen beleggen continu geëvalueerd en afgerekend worden op hun ecologische impact, hun sociaal beleid en hun deugdelijk bestuur.

« Een bedrijf dat het milieu respecteert, zijn menselijk kapitaal waardeert en goed bestuur aantoon, maakt meer kans om economisch en financieel beter te presteren. Wij zijn ervan overtuigd dat duurzame ontwikkeling en waardecreatie nauwer dan ooit met elkaar samenhangen. Kortom: duurzaam beleggen is niet alleen goed voor onze maatschappij,

maar ook voor de portefeuille van onze klanten », stelt Bart Abeloos, beleggingsadviseur bij Crelan.

Crelan werkt samen met twee strategische partners: Econopolis Wealth Management en Amundi Asset Management. Allebei houden zij in hun beleggingsbeleid rekening met duurzaamheidscriteria. Daarnaast heeft BNP Paribas Asset Management Belgium, beheerder van onze pensioenspaarfondsen, het Crelan Pension Fund-gamma volledig verduurzaamd.

CRELAN FUND

Onder de naam « Crelan Fund » biedt de bank 5 fondsen aan die beheerd worden volgens de visie van econoom Geert Noels, zoals beschreven in zijn boek « EconoShock ».

Ook de analyse, in zijn nieuwe boek "Gigantisme", van een economie die uit balans geraakt is, inspireert de beheerkeuzes in de fondsen. Vermogensbeheerder Econopolis Wealth Management baseert zich voor de samenstelling van de portefeuilles onder andere op de uitsluitingslijst van het IFC (International Finance Corporation), een dochteronderneming van de Wereldbank en op de uitsluitingslijst van het Noors Overheidspensioenfonds, dat een autoriteit is op dit gebied. Zij sluit ondernemingen uit die, bijvoorbeeld, de mensenrechten schenden, bijdragen aan de productie van kernwapens of het milieu vervuilen.

De compartimenten die gecommmercialiseerd worden zijn:

- Crelan Fund EconoFuture,
- Crelan Fund EconoNext,
- Crelan Fund EconoStocks,
- Crelan Fund Global Equity DBI - RDT,
- Crelan Fund Sustainable.

Van het totaalbedrag dat klanten in 2019 bij Crelan in fondsen belegden, vloeide 10% naar compartimenten van Crelan Fund.

De laatste toevoeging aan het assortiment, dat in 2017 met succes werd gelanceerd, is het compartiment Crelan Fund Sustainable. Naast voormelde uitgangspunten is dit fonds ook onderworpen aan regelmatige duurzaamheidsaudits. De fondsbeheerders hebben toegang tot de rapporten van Sustainalytics, een onafhankelijk bedrijf dat gespecialiseerd is in duurzaamheidsonderzoeken bij beursgenoteerde bedrijven en landen. Dit bedrijf wijst een duurzaamheidsscore toe aan uitvoerende instellingen. De ondernemingen die een controversieel niveau registreren in de nomenclatuur van Sustainalytics zijn uitgesloten. Vanaf de start tot eind 2019 heeft het fonds **Crelan Fund Sustainable 22,7 miljoen euro opgehaald**.

CRELAN INVEST

Crelan wil zich onderscheiden in haar aanbod van gemengde fondsen (aandelen/obligaties) met een duurzame beleggingsaanpak. In mei 2018 lanceerde de bank 3 profielfondsen via haar partner **Amundi Asset Management**, binnen de bevek 'Crelan Invest'. Na een succesvolle start, bedroeg de omloop eind 2019 maar liefst **262 miljoen euro**.

De fondsen zijn:

- **Crelan Invest Conservative**
- **Crelan Invest Balanced**
- **Crelan Invest Dynamic**

Deze 3 fondsen passen strikte regels toe. Het beheerteam van Amundi Asset Management baseert zich op een solide financiële analyse in combinatie met een extra financiële analyse in het licht van de ESG-criteria (Environment, Social, Governance).

Een team van niet-financiële analisten neemt de ondernemingen zeer grondig onder de loep en brengt daarbij tientallen elementen van de bedrijfsvoering in kaart. Deze vallen onder drie noemers:

• **Environment:**

het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen, watergebruik, vervuiling, afval en aandacht voor biodiversiteit voor het ecologische luik.

• **Social:**

de ontwikkeling van het menselijk kapitaal, arbeidsomstandigheden, de gezondheid en veiligheid, de sociale dialoog, de relaties met klanten en leveranciers, de lokale gemeenschappen en het respect voor de rechten van de mens en verantwoording dragen voor de producten van het bedrijf voor het sociale luik.

• **Governance:**

de onafhankelijkheid van de Raad van Bestuur, de kwaliteit van de audit en de controles, het vergoedingsbeleid, de rechten van de aandeelhouders, de globale ethiek en de ESG-strategie voor het governance-luik.

AMUNDI

Naast deze 'vlaggenschip-producten' commercialiseert Crelan het brede gamma fondsen van Amundi, de Europese leider in vermogensbeheer. Vandaag beheert Amundi 320 miljard euro aan verantwoorde beleggingen. In 2018 lanceerde Amundi een ambitieus driejarig actieplan om een nieuwe dimensie te geven aan zijn engagementen. De vermogensbeheerder streeft ernaar om eind 2021 in alle actief beheerde beleggingsfondsen een verregaande ESG-benadering te integreren. Die begint bij een grondige ESG-analyse van bedrijven en emittenten,

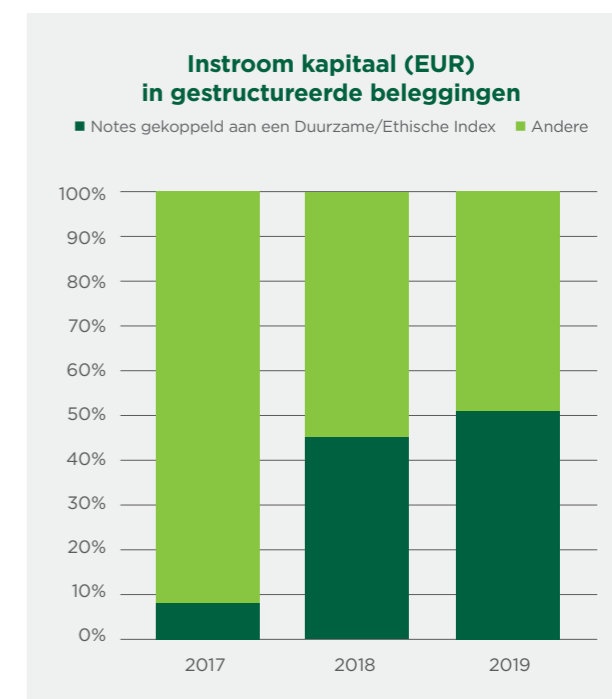

en moet ertoe leiden dat de Amundi-beleggingsfondsen een hogere ESG-score hebben dan de markt waarin ze beleggen. Tegen 2021 zullen alle door Crelan gecommuniceerde Amundi-fondsen beheerd worden volgens de ESG-criteria.

GESTRUCTUREERDE NOTES

Crelan gaf in het verleden ook al geregeld gestructureerde producten uit in het kader van duurzame en sociale, ethische en milieuaspecten. Voor de beoordeling van deze aspecten werd een beroep gedaan op onder andere Forum Ethibel en iStoxx, die op hun beurt een beroep doen op Sustainalytics voor het toekennen van een ESG-score.

Het aantal beleggingen in dit type producten bedroeg in 2019 zelfs 51,55% van de totale instroom in gestructureerde beleggingen. Mede dankzij het uitgebreidere aanbod neemt de instroom in deze producten ook gestaag toe zoals blijkt uit onderstaande grafiek.

In 2019 werden er **13 notes** gelanceerd met een **duurzame aandelenindex als onderliggende waarde**. Deze 13 lanceringen waren goed voor een totale tegenwaarde van **108.600.000 EUR**. Twee lanceringen hiervan zorgden voor een extra bijdrage aan een sociaal en ecologisch project in België. Voor elke 1.000 EUR die namelijk belegd werd in deze twee notes kon de klant een boom planten op een plaats van zijn keuze in België. Dit initiatief ondersteunde op die manier de **aanplanting van 12.050 bomen** met een positieve impact op zowel klimaat, biodiversiteit, gezondheid als werkgelegenheid.

EURO-OBLIGATIES

In het aanbod van **euro-obligaties** die we via onze kantoren commercialiseren besteden we eveneens aandacht aan **'green bonds'** voor de financiering van projecten die de opwarming van de aarde willen tegengaan.

VIA AANDACHT VOOR DE KWALITEITSNORM VAN FEBELFIN VOOR DUURZAME FINANCIËLE PRODUCTEN:

Consumenten vinden duurzaamheid steeds belangrijker, ook bij de producten waarin ze beleggen. Omdat het begrip 'duurzaamheid' vaak op verschillende manieren kan geïnterpreteerd en ingevuld worden werkte de koepelfederatie van de banken, Febelfin, een kwaliteitsnorm uit voor duurzame financiële producten. Producten die aan deze norm voldoen, en bij voorkeur nog ambitieuzer zijn, ontvangen een duurzaamheidslabel. Dankzij dit label kan de consument erop vertrouwen dat het product aan een aantal kwaliteitseisen voldoet en zijn geld naar bedrijven gaat die ook écht gericht zijn op duurzaamheid.

De kwaliteitsnorm definieert een aantal minimale eisen waaraan duurzame financiële producten moeten voldoen, zowel in het beleggingsproces als in de beleggingsportefeuille. Een financieel product kan het duurzaamheidslabel krijgen als het minimaal voldoet aan **5 kernprincipes**:

- **duidelijke duurzaamheidsstrategie**: bij het beheer van de producten dient rekening te worden gehouden met

alle dimensies van duurzaamheid, de zogenaamde ESG-factoren: Environment (milieu), Society (maatschappij) en Governance (deugdelijk bestuur) vb. een "groen fonds" met een exclusieve focus op milieu, maar zonder rekening te houden met sociale of bestuurlijke factoren, is niet voldoende;

- **uitsluiting van zeer schadelijke bedrijven of activiteiten**: vb. wapenindustrie, steenkoolindustrie, tabaksindustrie,...;
- **transparant beleid over maatschappelijk betwiste zaken**: vb. kernenergie, belastingontwijking,...;
- **duidelijke, begrijpelijke en vergelijkbare informatie voor de belegger**: dit dient te gebeuren via een standaard-document ("sustainability ID") dat voor de gelabelde producten moet worden opgesteld;
- **onafhankelijke controle op de naleving van de kwaliteitsnorm**.

De kwaliteitsnorm zal regelmatig worden geëvalueerd en aangepast om aan de maatschappelijke noden en verwachtingen van de belegger te blijven voldoen.

Meer informatie op www.towardsustainability.be

Als Belgische coöperatieve bank heeft ook Crelan oog voor een duurzame werking en wil ze tegemoet komen aan de groeiende vraag van de klanten naar maatschappelijk verantwoorde investeringen.

Volgende fondsen binnen het Crelan-gamma ontvingen in 2019 reeds het duurzaamheidslabel van Febelfin:

- Crelan Fund Econofuture
- Crelan Fund Econostocks
- Crelan Fund Sustainable
- KBI Institutional Water Fund
- Crelan Pension Fund Stability
- Crelan Pension Fund Balanced
- Crelan Pension Fund Growth

TOEGANKELIJKHEID VAN DE KANTOREN VOOR MINDER MOBIELE PERSONEN

Het lastenboek voor de installatie van een agentschap omvat een hoofdstuk over PBM's: personen met een handicap, ouderen, tijdelijk geïmmobiliseerde personen, kinderen, ouders met een kindwagen,... Het overgrote deel van onze agentschappen is dus toegankelijk voor personen met een beperkte mobiliteit.

Een duurzame relatie met de medewerkers

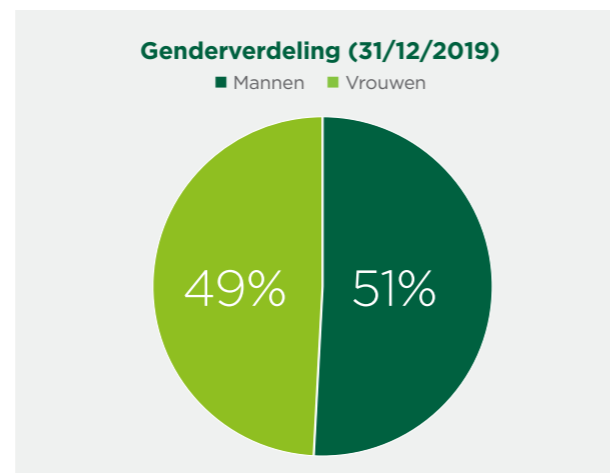
Als coöperatieve bank wil Crelan vooral het verschil maken met een persoonlijke en kwaliteitsvolle dienstverlening. Onze klanten mogen zich geen nummer voelen. De Crelan-medewerkers spelen hierbij een cruciale rol. Tevreden medewerkers zijn gemotiveerd en voelen zich betrokken bij hun bedrijf. Dat leidt op zijn beurt tot goede prestaties en tevreden klanten.

de agentschappen coachen. De hieronder vermelde grafieken en tabellen hebben betrekking op deze personeelsleden.

Daarnaast zijn er ook 1.652 medewerkers aan de slag in het kantorennetwerk van de bank. Dit zijn zelfstandige bankagenten en de medewerkers die zij hebben tewerkgesteld.

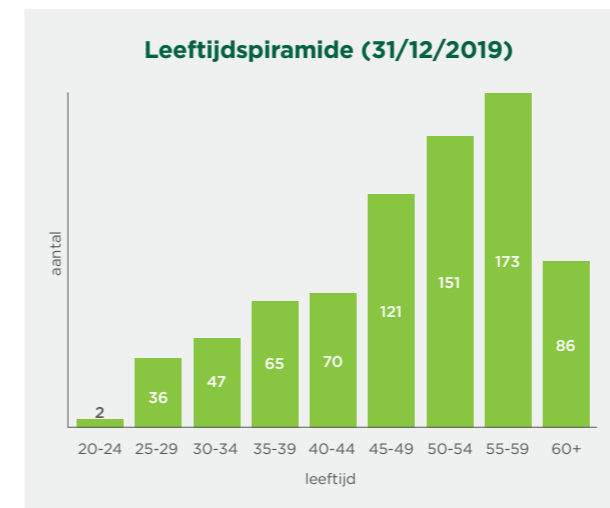
Zij staan dagelijks ten dienste van de klant

Met **368 vrouwen** en **383 mannen** in dienst per 31/12/2019 noteren we een gelijkmatige genderspreiding onder de personeelsleden.

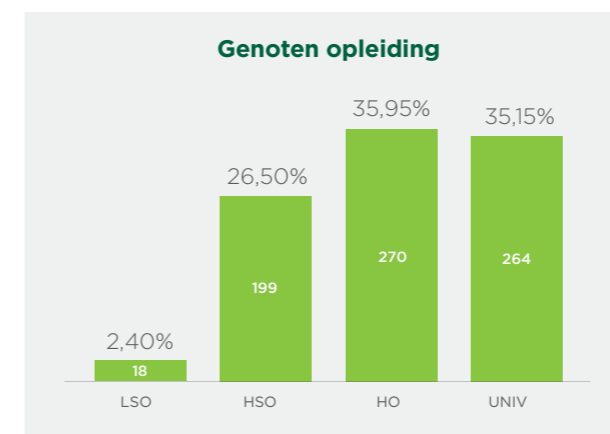

NATIONALITEITEN

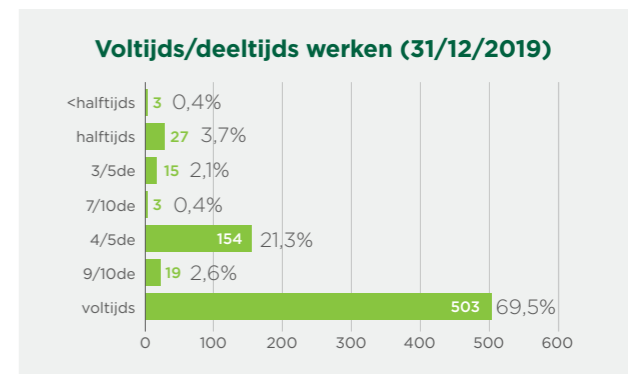
In totaal zijn **13 nationaliteiten** vertegenwoordigd in het personeelsbestand van Crelan, namelijk **de Belgische, Burkinese, Chileense, Duitse, Franse, Italiaanse, Luxemburgse, Marokkaanse, Nederlandse, Nigeriaanse, Poolse, Senegalese, en Spaanse.**

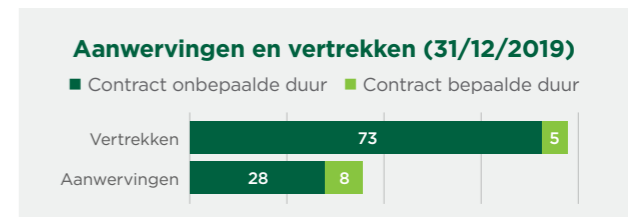
Met respectievelijk **43,14%** en **25,43%** zijn de vijftigers en veertigers het sterkst vertegenwoordigd. Daarnaast maken de (20-29)-jarigen **5,06%** van het personeelsbestand uit, de (30-39)-jarigen **14,91%** en **11,45%** is ouder dan 60 jaar.

Qua opleidingsniveau vertegenwoordigen de master-, de bachelor- en de diploma's secundair onderwijs ongeveer elk **1/3**.

Om de balans werk/privé zo optimaal mogelijk in te vullen maakt **30%** van de medewerkers gebruik van de aangeboden mogelijkheden om deeltijds te werken.

In 2019 gingen **36** nieuwe collega's aan de slag, waarvan 28 met een contract van onbepaalde duur. 78 medewerkers verlieten de bank.

Teleworking	38,53%
Satelliteworking	3,45%

Meer dan 40% van de collega's maakt gebruik van de mogelijkheden om enkele dagen per week thuis of in een satellietkantoor te werken. Op die manier kunnen ze het gezin en het werk makkelijker combineren en draagt Crelan bij aan een betere mobiliteit.

Marleen Van Gompel, verantwoordelijke learning & development performance management: "Crelan hecht veel belang aan een aangename werk-omgeving en een sterk uitgebouwd HR-beleid. Dat we in 2019 voor de vierde maal op rij het label van Top Employer België/Belgique ontvingen sterkt ons in de overtuiging dat we onze inspanningen moeten voortzetten."

Een divers samengesteld personeelsbestand laat je voeling houden met wat leeft in de maatschappij

Crelan beschikt over een divers samengesteld personeelsbestand inzake geslacht, leeftijd, opleiding, nationaliteit, ... Dat beschouwen we als een pluspunt omdat we op die manier écht voeling houden met wat leeft in de brede samenleving.

Op 31/12/2019 stelt de bank **751 medewerkers** te werk. Dit zijn de medewerkers die in loonverband voor de bank werken op de hoofd- en regionale zetels of rechtstreeks

Diversiteit, een engagement!

Bij Crelan is er geen plaats voor discriminatie, noch in de aanwervingsprocedures, noch tussen collega's onderling. Zo vraagt Crelan aan elke medewerker bij zijn indiensttreding om een deontologische code te ondertekenen. Daarin is onder andere ook opgenomen dat discriminatie niet past binnen de waarden van onze bank:

« De medewerkers dienen elke vorm van discriminatie te vermijden, in het bijzonder discriminatie op grond van ras, nationaliteit, geslacht, leeftijd, lichamelijke beperking, seksuele geaardheid, politieke overtuiging, filosofische of religieuze overtuiging. Elke inbreuk op dit principe is totaal onverenigbaar met de basiswaarden van Crelan en zou, behalve de sancties voorzien in het Arbeidsreglement en die hernomen zijn in de Crelan-Wegwijzer, aanleiding kunnen geven tot strafsancities die bij wet voorzien zijn. ».

Crelan telt op vandaag onder haar personeel maar liefst **13 verschillende nationaliteiten** uit verschillende werelddelen.

Bij Crelan geloven we echter dat diversiteit verder moet gaan dan niet discrimineren. We zijn ervan overtuigd dat diversiteit in teams zorgt voor een rijkere samenwerking en betere resultaten.

Zoals reeds eerder vermeld, is **49%** van de loontrekken- de werknemers bij Crelan **vrouw** en **51% man**. Maar in de financiële sector in België wordt slechts 25% van de leidinggevende functies bekleed door vrouwen. Bij Crelan zijn we ervan overtuigd dat er nog veel meer

vrouwelijk talent te vinden is. Op 20 november 2019 zette Crelan daarom mee de handtekening onder het Charter 'Genderdiversiteit in de financiële sector'. Hiermee neemt Crelan het engagement om mee te werken aan een duidelijke diversiteitsstrategie.

Top Employer 2019 België/Belgique

Crelan kreeg in 2019 voor de vierde keer op rij het certificaat "Top Employer België/Belgique". Top Employer is voor Crelan een mooie manier om te tonen dat ze haar medewerkers belangrijk vindt en als werkgever graag investeert in hun talenten.

Sinds de start van onze jaarlijkse deelname aan het uitgebreide onderzoek en de selectieprocedure die aan de toekenning voorafgaan, hebben we de grootste vooruitgang geboekt bij de thema's Leadership Development, Culture en Strategische personeelsplanning.

Het aantrekken, begeleiden en ontwikkelen van talent, de manier waarop we met elkaar omgaan, de interne communicatie en integriteit staan vandaag bovenaan op onze agenda en dat blijkt ook uit de positieve resultaten die we behaalden in het onderzoek door Top Employer.

Learning & development

Vorming en opleiding helpen onze medewerkers hun vaardigheden aan te scherpen en hun carrière verder te verruimen. Hiervoor voorziet de bank in een ruim opleidingsaanbod.

In 2019 vonden er **347 klassikale opleidingsessies** plaats op de zetels. Zij richtten zich onder andere op vaktechnische thema's, digitale vaardigheden, people management en leiderschapstechnieken. Initiatieven zoals de 'digitale

week' en de 'leerweek' stimuleerden de onderlinge kennisdeling doordat eigen collega's hun vaardigheden en tips kwamen toelichten.

73,7% van onze medewerkers maakten gebruik van dit **klassikale aanbod**. Daarnaast nam **11,4%** van onze medewerkers deel aan een **externe opleiding** over hoofdzakelijk bancaire, juridische en IT-gerelateerde onderwerpen.

Het digitale leren gaat verder in stijgende lijn. **92,5%** van onze medewerkers nam deel aan één of meer opleidingen uit het **digitale aanbod**. Dit aanbod bestond uit volgende thema's: compliance- en security awareness, de nieuwe vennootschapswet en de webinars van Econopolis.

Teleworking, satellietkantoren en communicatietechnologieën faciliteren duurzaam werken

Om te kunnen genieten van een beter evenwicht tussen werk en privéleven en om bij te dragen tot een betere mobiliteit in stedelijke centra, hebben de werknemers van Crelan de mogelijkheid om een deel van hun taken thuis (teleworking) of in een satellietkantoor (satelliteworking) uit te voeren. Onze satellietkantoren zijn gevestigd in het hoofdkantoor in Brussel (Anderlecht) en in de twee regionale kantoren in Antwerpen (Berchem) en in Gembloux.

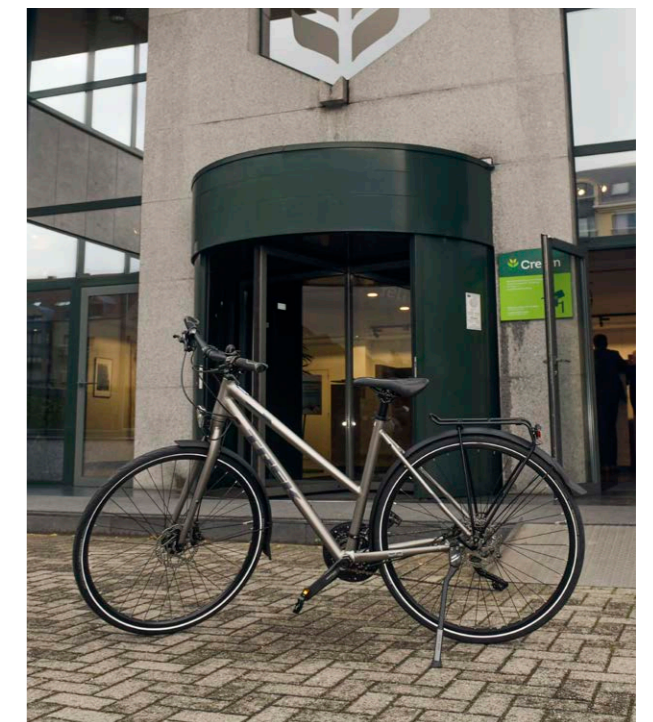
In 2019 nam het aantal telewerkers met **4,5%** toe tot **38,5%** terwijl het gebruik van de satellietkantoren quasi stabiel bleef op **3,43%**.

Dé meest ecologische, kostenbewuste, productiefste, zekere en mobiliteitsvriendelijkste verplaatsing is diegene die je niet hoeft te maken. Vanuit deze optiek blijft Crelan niet alleen investeren in telewerk, maar ook in technologie die het mogelijk maakt om vanop afstand te overleggen en te vergaderen. Hiervoor zijn zowel grote als kleine vergaderruimten van twee personen uitgerust met

videoconferentiemogelijkheden. Alle medewerkers kunnen ook gebruikmaken van chat, call en video-mogelijkheden om met elkaar te communiceren.

Een duurzame mobiliteit in de kijker

Jaarlijks in september neemt de bank deel aan de **week van de mobiliteit**. Een ideaal moment om duurzame verplaatsingen aan te moedigen en onze werknemers te informeren over alternatieven voor de auto.

Tijdens deze week promoot Crelan extra het woon-werkverkeer met de **fiets**, onder andere via een gratis ontbijt voor duurzame pendelaars en dit jaar ook specifiek met de fiets-challenge. Via deze wedstrijd werd het

departement General Compliance met 77% duurzame pendelaars de trotse eigenaar van een elektrische fiets.

De aandacht voor een duurzame mobiliteit manifesteert zich overigens het hele jaar door. In de garage van de zetels in Anderlecht en Berchem zijn er plaatsen voorzien voor de fietsen en ook douches voor het personeel. Daarnaast werd de locatie van de regionale zetel van Berchem ook gekozen omdat die goed bereikbaar is met de fiets en met het openbaar vervoer.

De bank stimuleert haar medewerkers om elektrisch te rijden. Hiervoor heeft ze in de hoofdzetel in Anderlecht en in de regionale zetel in Berchem **oplaadpunten voor elektrische auto's** geïnstalleerd en **stopcontacten voor het opladen van elektrische fietsen**.

Ook legt de bank 's morgens en 's avonds **pendelbussen** in voor het personeel tussen de zetel in Brussel en het Zuidstation. De regionale zetel van Berchem daarentegen bevindt zich naast een treinstation.

Crelan stimuleert **carpooling** voor haar personeel en geeft voorrang aan zij die er gebruik van maken voor de toewijzing van een parkeerplaats.

De bank wil ook haar wagenpark schoner maken. Daarom is er sinds september 2018 een nieuwe neerwaartse grenswaarde voor de CO2-uitstoot van nieuwe bedrijfs-wagens ingevoerd: deze is nu beperkt tot **maximaal 125 g/km voor een dieselwagen en maximaal 135 g/km voor een benzinewagen**. Minder vervuilende benzinemotoren worden aangemoedigd voor wie jaarlijks minder dan 30.000 km rijdt. Bovendien wordt de interpretatie van de CO2-uitstoot niet langer gemeten op basis van de NEDC-homologatie (**New European Driving Cycle**), maar **op basis van de WLTP-procedure** (Worldwide harmonized Light vehicles Test Procedures), **omdat de testomstandigheden realistischer zijn en daardoor de CO2-uitstoot wat hoger is**.

Together@Crelan

Together@Crelan is een gezamenlijk initiatief van de werkgever en vertegenwoordigers van de werknemers. Medewerkers uit verschillende diensten zetten zich vrijwillig in om **familiale, sportieve, sociale en culturele activiteiten** te organiseren voor de personeelsleden en hun gezinnen. Deze activiteiten ontvangen financiële sponsoring van de bank. De georganiseerde activiteiten bevorderen collegialiteit en teamgeest binnen het ganse bedrijf en vormen zo ook een vertaling van onze coöperatieve waarden.

In 2019 organiseerde Together@Crelan onder ander de fiets- en wandeltocht "Stappen en Trappen in het Pajottenland", een stadsbezoek aan Antwerpen "Antwerpen à la carte", een familiedag in Bokrijk en een gezellige winteruitstap naar de kerstmarkt in Luik.

Saskia De Smet, verantwoordelijke talent management & talent acquisition: *"Het is fijn dat Crelan ons ondersteunt bij onze activiteiten. Met ons organisatiecomité slagen we erin om telkens meer collega's aan te spreken. In totaal genoten 362 deelnemers (medewerkers en hun gezinsleden) van een of meerdere*

activiteiten, wat een stijging inhoudt van maar liefst 50% ten opzichte van 2018."

Ook een aantal voordelen en attenties voor het personeel worden verzorgd door Together@Crelan: met Pasen en Sinterklaas kunnen de personeelsleden rekenen op lekkers. Ook de jonge gezinnen krijgen een duwtje in de rug: met sinterklaascheques kan de Sint de kindjes tot 12 jaar verwennen.

Tot slot heeft de vereniging ook een sociaal luik, zo kan er een (financiële) ondersteuning zijn voor collega's die het moeilijk hebben.

Together@Crelan kreeg er dit jaar trouwens nog een broertje bij met Young@Crelan, een vereniging die zich specifiek richt tot de jonge collega's tot 36 jaar. Naast algemeen vormende initiatieven zoals info-avonden zijn er ook ontspannende activiteiten en wordt er ook samengewerkt met Together@Crelan voor bepaalde activiteiten.

Op die manier creëren de jongeren een interessant intern netwerk enerzijds en willen ze anderzijds met hun enthousiasme bijdragen tot een goede sfeer binnen de bank.

Gezonde medewerkers

De directies People & Talent Management en Compensation & Benefits werken samen met de interne preventieadviseur jaarlijks enkele initiatieven uit om de gezondheid van de medewerkers te ondersteunen:

- Geïnteresseerde collega's kunnen zich aanmelden voor een kankerscreening. In september worden hiervoor individuele consultaties georganiseerd in de zetel in Anderlecht, met een arts van het Bordet-instituut.
- Elk jaar biedt de bank in oktober een gratis vaccinatie tegen de seizoensgriep aan. In 2019 maakten 209 personeelsleden hiervan gebruik.
- Een veertigtal medewerkers volgden een workshop om te leren omgaan met een automatische externe defibrillator (AED). Zij hebben geleerd welke stappen ze moeten volgen als ze geconfronteerd worden met een bewusteloos persoon.
- Voor de medewerkers werden opleidingen stressmanagement georganiseerd. Tijdens deze dagopleiding leren medewerkers hoe ze beter kunnen omgaan met stress aan de hand van concrete tips en technieken en met behulp van een persoonlijk actieplan.

Veiligheid

In het kader van de veiligheid van het personeel, voornamelijk in de agentschappen, ontwikkelde Crelan diverse procedures en bundelde ze deze in een veiligheidscodex. Hierin staan de richtlijnen rond verdachte personen, het openen en sluiten van het agentschap en over de toegangscodes. De codex bevat eveneens een scenario in het geval van een overval op het personeel of een hold-up. Een verplicht te volgen veiligheidsopleiding maakt deel uit van het algemeen opleidingsprogramma bij de start van een agentschap, waarbij de nadruk ligt op het herkennen van verdachte situaties, acties tijdens en procedures na een overval. Bij dergelijk ingrijpend voorval biedt Crelan gratis psychologische bijstand aan in de vorm van slachtofferhulp bij Securex.

Een duurzaam opgebouwde beleggingsportefeuille

In het kader van haar liquiditeitenbeheer houdt Crelan een beleggingsportefeuille aan. Via procedures en het respecteren van een uitsluitingslijst waakt de bank erover dat deze gelden correct en duurzaam worden geïnvesteerd.

Emmanuel Ernotte, senior portfolio manager: *"We vinden het belangrijk dat de samenstelling van onze beleggingsportefeuille overeenstemt met onze coöperatieve waarden. Emittenten die geen respect tonen voor de mensenrechten, de medemens, het milieu en de algemene gezondheid horen er niet in thuis."*

Het departement financiële markten **screent** in de eerste plaats de investeringen die ze uitvoert **op interne investeringsvereisten** zoals de kredietwaardigheid van de tegenpartij, de investeringshorizon, het limietenkader,...

Omdat de **financiële portefeuille van de bank** voornamelijk aangehouden wordt in het kader van het liquiditeitenbeheer, investeert Crelan vooral in obligaties met een degelijke kredietkwaliteit en een hoge liquiditeit. De portefeuille van de bank bestaat dan ook grotendeels uit **overheidsobligaties** van landen uit de Eurozone. Deze democratisch verkozen overheden hebben in het verleden schulden gemaakt om onder andere te investeren in onderwijs, sociale zekerheid en gezondheidszorg. Via leningen aan de overheid helpen we bijgevolg indirect bij het financieren van projecten binnen deze domeinen.

Voor investeringen in **bedrijfsobligaties** komen enkel bekende ondernemingen uit voornamelijk Europa en de Verenigde Staten in aanmerking, waarvan de activiteiten bij het brede publiek gekend zijn. Het departement financiële markten gebruikt een uitsluitingslijst van emittenten waarvan er geen financiële instrumenten mogen worden aangekocht. Die lijst is gebaseerd op de **uitsluitingslijst van het Noorse « Government Pension Fund Global » (GPF)**. Dit fonds is een van de grootste investeerders wereldwijd met een beheerd vermogen van ongeveer 1.000 miljard USD. De afgelopen jaren hanteert het pensioenfonds ook een 'active ownership'-beleid, waarbij het fonds contacten legt met het management van de bedrijven waarin ze participeert. Ook met andere investeerders wordt geregeld overlegd en thema's als corporate governance, sociaal beleid, impact op het milieu en de samenleving worden bijvoorbeeld geregeld aangehaald.

De uitsluitingslijst van het GPF wordt aangevuld met uitgevers waarvan de waarden of productiemethodes niet passen binnen de ethische waarden die Crelan wenst uit te dragen. Thema's die Crelan extra belangrijk vindt zijn:

1. Respect voor de mensenrechten

worden uitgesloten uit onze investeringen: de ondernemingen die de ILO- of OESO-richtlijnen op vlak van arbeids- en mensenrechten schenden zoals kinderarbeid, dwangarbeid, hinderen vakbondsvorming, discriminatie, ...

2. Respect voor de medemens

worden uitgesloten uit onze investeringen: de ondernemingen die een link hebben met de productie van wapens, kansspelen, porno-industrie, illegale activiteiten, flagrante corruptie of witwaspraktijken, misleiden van stakeholders,...

3. Respect voor milieu en gezondheid

worden uitgesloten uit onze investeringen: de ondernemingen die een link hebben met de sector van tabak, niet-gecertificeerde palmolie, illegale ontbossing, ondernemingen die in belangrijke mate inkomsten halen uit steenkool,...

Bedrijven die Crelan zelf op haar uitsluitingslijst zet, zullen minimaal 1 jaar uitgesloten worden. Nadien kan bekeken worden of de emittent maatregelen nam ter verbetering.

In 2019 investeerde Crelan voornamelijk in obligaties van supranationale instellingen.

Een duurzame deelnemer aan de samenleving

Als coöperatieve bank is Crelan ervan overtuigd dat ze naast een rol als financieel adviseur ook een maatschappelijk engagement te vervullen heeft. Met Crelan Foundation bouwt de bank aan een traditie in het ondersteunen van maatschappelijk relevante en duurzame projecten. Doorheen die initiatieven vestigt ze de aandacht op 4 vier basiswaarden die haar na aan het hart liggen: persoonlijk, verbonden, verantwoord en respectvol. Deze waarden zijn niet alleen belangrijk in haar relatie met de klanten, maar ook in de manier waarop zij in de maatschappij staat. Via Crelan Foundation wil de bank deze waarden ook vertalen in maatschappelijke engagementen.

Crelan Foundation voor en door onze coöperatieve aandeelhouders

Met Crelan Foundation richt de bank zich rechtstreeks tot haar meer dan 275.000 coöperatieve aandeelhouders. Velen van hen doen immers vrijwilligerswerk, zijn actief in verenigingen of werken mee aan initiatieven met een maatschappelijk duurzame weerslag. Deze coöperatieve aandeelhouders kunnen een aanvraag indienen voor **steun aan maatschappelijke projecten** via de website van Crelan. Het Crelan Foundation Comité selecteert en biedt elk jaar financiële steun aan een aantal van deze initiatieven. De volledige voorwaarden waaraan een aanvraag moet voldoen en het aanvraagformulier zijn beschikbaar op de website van Crelan.

Marêva Baudart, adviseur commerciële communicatie:
"In 2019 konden 52 coöperatieve aandeelhouders dankzij Crelan Foundation gemiddeld 2.900 euro steun bekomen voor een duurzaam project waarin ze zelf actief zijn."

DE WERKING ACHTER CRELAN FOUNDATION

De Crelan Foundation-werkgroep is samengesteld uit medewerkers van verschillende afdelingen op de hoofdzetel en werkt onder coördinatie van de directie Marketing. De werkgroep vergadert viermaal per jaar om de ingediende projecten van de coöperatieve aandeelhouders te evalueren en zelf projecten uit te werken. De groep legt de projecten ter goedkeuring voor aan het comité, rapporteert over de dagelijkse werking van Crelan Foundation en coördineert de afspraken binnen de ondersteunde projecten.

Het Crelan Foundation-comité is samengesteld uit twee leden van het directiecomité waaronder de CEO, de voorzitter van de Raad van Bestuur van Crelan, de voorzitter van de Raad van Bestuur van CrelanCo, twee onafhankelijke leden van de adviesraden van CrelanCo en twee vertegenwoordigers van de Crelan-agenten. Het comité komt viermaal per jaar samen om te beslissen welke projecten zullen worden gesteund en om zich te informeren over de lopende projecten en activiteiten.

Elk jaar reserveert Crelan een bedrag voor Crelan Foundation in functie van de winst van de bank. De beschikbare middelen worden op een evenwichtige manier verdeeld tussen de vijf thema's die de bank steunt.

Dit zijn volgende vijf domeinen:

- Cultuur;
- Gezondheid;
- Milieu;
- Opleiding;
- Sport (via het crowdfundingplatform Ulule).

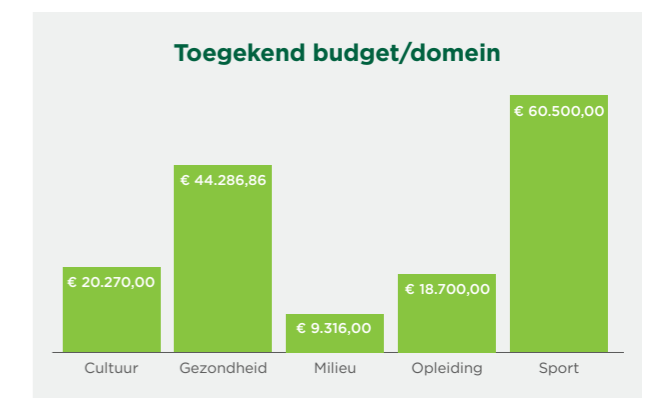
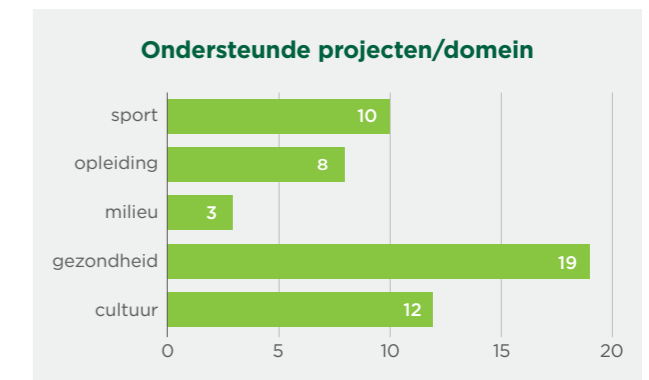

Jean-Pierre Dubois, voorzitter van CrelanCo:
"Met Crelan Foundation ondersteunen we actief initiatieven binnen de domeinen cultuur, gezondheid, milieu, opleiding en crowdfunding in de sport. Dit is een bewuste keuze omdat we deze domeinen ook zien als sleutels die bijdragen tot een gelukkige en evenwichtige samenleving. Met Crelan Foundation willen wij deze waarden overdragen aan onze maatschappij."

CRELAN FOUNDATION IN CIJFERS, WERKJAAR 2019

Totaal toegekend bedrag	153.072,86 EUR
Aantal ondersteunde projecten	52
Gemiddeld toegekend bedrag	2.943,00 EUR
Maximum toegekend bedrag	5.000,00 EUR

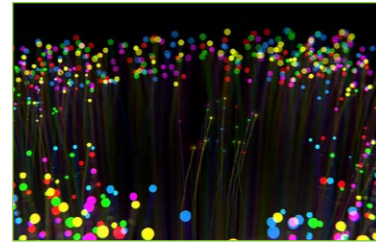
Enkele gerealiseerde projecten in de schijnwerpers

PROJECTEN IN HET KADER VAN OPLEIDING

Gebarenhuis Nowedo

De West-Vlaamse Vereniging voor Doven en Slechthorenden Nowedo vzw kreeg van Crelan Foundation een tussenkomst van **3.000 euro** voor de renovatie van haar Gebarenhuis.

Inclusieve klas Bièvre

Crelan Foundation steunde met **1.000 euro** de inrichting van een snoezelruimte voor de leerlingen van de school EESPCF Ciney, in Bièvre.

Repair café Gedinne

Dankzij een gift van **1.000 euro** van Crelan Foundation kan de vereniging Repair Café in Gedinne opleidingen rond zero waste organiseren.

PROJECTEN IN HET KADER VAN CULTUUR

Er was eens

Koninklijke Harmonie De Vijverzonen Dikkebus laat kinderen kennismaken met blaasinstrumenten via een muzikale vertelvoorstelling met kinderkoor. Crelan Foundation voorzag een bijdrage van **1.370 euro**.

Les Anges de Mons

De 'Anges de Mons' wordt een permanente groep van de Procession du Car d'Or lors du Doudou. Crelan Foundation steunde de editie van 2020 met een bedrag van **2.500 euro**.

Dansgroep Balkanica

De Waregemse dansgroep Balkanica wil een volksdansfestival organiseren met gastoptredens van een volksdans- en muziekgroep uit Bulgarije. Crelan Foundation schonk **2.000 euro** aan dit initiatief.

PROJECTEN IN HET KADER VAN MILIEU

Pastorietuin Bee & Health

Het gaat niet goed met de bijen en dat kan nefast zijn voor de mens. Het project Pastorietuin (Kortemark) wil de imkerij bekend maken bij het grote publiek. Crelan Foundation doneerde **600 euro**.

Ça roule pour Li Mohon

De 'Service d'Aide et d'Intervention Educative Li Mohon' (een dienst voor educatieve hulp) heeft dankzij de steun van Crelan Foundation twee elektrische fietsen ter waarde van **3.998 euro** kunnen kopen voor een ecologisch transport naar de gezinnen die ze ondersteunt.

Iedereen op de fiets

De Sperwer staat in Lokeren in voor de ondersteuning van werken, wonen en/of vrije tijd van volwassenen met een beperking. Crelan Foundation schonk **4.718 euro** voor de aankoop van 2 elektrische fietsen.

PROJECTEN IN HET KADER VAN SPORT (crowdfunding met financiële steun van Crelan Foundation)

De uitdaging van Nicolas

Met de hulp van Crelan Foundation gaat Nicolas een uitdaging van formaat aan met zijn deelname aan een triatlon voor mensen met een beperking. Hij heeft hiervoor **2.685 euro** ingezameld.

Een goede tennisspeelster worden

Dankzij Crelan Foundation kan Laure-Line haar droom waarmaken en een opleiding volgen aan de tennisschool van Justine Henin, Pro-Team. Op Ulule kon ze hiervoor **2.547 euro** inzamelen.

Wereldbeker paracyclisme

Crelan Foundation is er fier op het project van Thibaud Thomanne voor zijn deelname aan de wereldbeker paracyclisme gesteund te hebben. Resultaat van de inzameling: **2.325 euro**.

PROJECTEN IN HET KADER VAN GEZONDHEID

Nieuwe schoentjes

De vzw Mensen In Nood zet zich in om minderbedeelden uit de spiraal van armoede te halen. De afdeling Kind- en Jongerenzorg biedt o.a. materiële hulp in de vorm van kinderschoenen, schoolgerief, ondergoed, nachtkleding en kousen. Daarnaast moedigen ze tijdens huisbezoeken jongeren aan om te sporten, zich aan te sluiten bij een jeugdbeweging, enz. Crelan Foundation voorzag een bijdrage van bijna **4.000 euro**.

Vakantiekamp voor kankerpatiëntjes

Dankzij de steun van **2.000 euro** van Crelan Foundation, kan de vzw Cap Espérance 30 kinderen die behandeld worden in de Clinique de l'Espérance en hun broertjes en zusjes op vakantie laten gaan.

Oog@telier in the dark

Licht en Liefde Heem bouwt in de studentenwijk De Lange Munte in Kortrijk een escape room dankzij een gift van **1.610 euro** van Crelan Foundation. Doelstelling is 500 studenten en buurtbewoners het spel te laten spelen met mensen met een visuele beperking en zo zienden te introduceren in de leefwereld van blinden.

(Een volledig overzicht van alle gesteunde projecten is beschikbaar op de website van Crelan.)

Steun voor een duurzame land- en tuinbouw

Al sinds haar ontstaan in 1937 heeft de bank een sterke band met de Belgische land- en tuinbouwsector. Daarom ondersteunt Crelan ook in deze sector een aantal duurzame initiatieven.

Universitaire Leerstoelen ter ondersteuning van een duurzame en innovatieve landbouw

Via Crelan Foundation ondersteunt de bank een **Crelan Leerstoel aan de UGent** en een **Crelan Leerstoel aan Gembloux Agro-Bio Tech ULg**.

De Crelan Leerstoel aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de UGent bevordert sinds zijn oprichting in 2015 wetenschappelijke onderzoeksprojecten naar innovatie en duurzaamheid in de landbouwsector.

De UGent organiseerde in 2019 het "IUPAC 2019 Congres voor duurzame landbouw en gewasbescherming". Voor dit prestigieuze internationale congres registreerden zich 1.572 deelnemers. Onder de naam N-GAGE (Next Generation Agripreneurs) vonden als onderdeel van het congres verschillende jongerenprogramma's plaats met onder andere als doel om jonge landbouwers met innovatieve ideeën (agripreneur) te stimuleren en te begeleiden. Dit project sloot perfect aan bij de thema's opleiding en milieu van Crelan Foundation.

Daarom sponsorde Crelan Foundation het traject van de jonge Belgische agripreneur Simon Appeltans. Simons project richt zich op gewasbescherming door schade

aan gewassen in een vroeg stadium te monitoren. Hij wil hiervoor gebruikmaken van camera's om de gewassen te monitoren en van smartphones om de informatie tussen land- en tuinbouwers onderling te delen. Om zijn project te helpen voorzag Crelan Foundation via de Leerstoel een bedrag van 5.000 euro en een volledig jaar begeleiding bij de uitwerking van zijn idee. Simon kreeg bovendien de kans om zijn project persoonlijk te komen voorstellen tijdens het congres.

Vincent Van Zande, market manager Business & Agri:
"Innovatie heeft altijd al een belangrijke rol gespeeld in de landbouw. Het continu mee zijn met de vele complexe veranderingen is uitdagend, maar samenwerking tussen jonge landbouwers kan hen daarbij helpen. Als coöperatieve bank moedigen we dat graag aan."

Daarnaast worden er « **Inspiring Mornings** » georganiseerd waarbij, in samenwerking met de verschillende deelnemers van de landbouwsector, een aantal actuele onderwerpen worden besproken. De conferenties brengen verschillende belanghebbenden bijeen aan de UGent. **'Milieu- en kringlooeconomie in de varkenshouderij'** was een thema dat in 2019 aan bod kwam.

Uit de Inspiring mornings-sessie 'De meerwaarde van bestuivers & agrobiodiversiteit' van 2018 groeide in tussen het **'Beespoke-project'**, waarbij verschillende Noordzeelanden samenwerken in een onderzoek om de terugvallende populatie aan bestuivers te ondersteunen.

De vierde editie van de **Crelan Leerstoeldag** vond plaats bij Milcobel. Deze studiedag bood onze agenten, die gespecialiseerd financieel advies aan de sector leveren, de kans om een kijkje te nemen achter de schermen van een bedrijf met een uniek economisch model door en voor lokale melkveehouders. Milcobel staat in voor de ophaling, verwerking en commercialisatie van de melk bij 2.600 melkveebedrijven die tevens aandeelhouder zijn van de coöperatie.

Tot slot verleende de Crelan Leerstoel UGent ook haar actieve medewerking bij de organisatie van het colloquium **'Onze landbouw : performant?! Welke plaats in een welvarende maatschappij?'** van het Herman De Croo Centrum. Tijdens dit congres op 12 december in het Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen ontstonden boeiende discussies tussen de verschillende actoren van de agrovoedingsketen en de politiek.

In februari 2017 werd een Crelan-leerstoel opgericht aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de Gembloux Agro-BioTech van de universiteit van Luik. Deze leerstoel heeft vooral als doel om de kennis over de korte ketens uit te diepen en dit concept verder te verspreiden onder alle actoren.

Deze korte ketens zorgen voor diversificatie en een positieve ecologische impact door een deel van de producten lokaal te verhandelen.

In 2018 organiseerde de leerstoel drie ateliers met verschillende stakeholders. De focus lag hierbij op het aanwenden van lokale voedingsproducten in keukens van scholen, en bedrijven. De deelnemers bespraken uitvoerig het idee om een tussenschakel op te richten die administratieve en logistieke taken op zich zou nemen in dit model van korte keten.

De debatten concentreerden zich op verschillende

thema's zoals de specifieke rol van de tussenschakel, de geografische afbakening van de korte keten, de financiering, enz.

Op basis van deze informatie werkte de faculteit verschillende modellen uit die in de loop van 2019 besproken werden met vertegenwoordigers van enerzijds scholen en bedrijven en traiteurdiensten anderzijds. Daarnaast vond er een dagactiviteit plaats in het kader van een grensoverschrijdend bevoorradingsproject 'Interreg'.

Crowdfunding voor landbouw- en voedingsinitiatieven stimuleren en faciliteren

Samen met het in landbouw en voeding gespecialiseerde crowdfundingplatform **MiiMOSA**, organiseerde Crelan Foundation voor de derde keer op rij een oproep tot projecten in de Waalse landbouw- en voedingssector. Ditmaal participeerde ook Groupe One zodat de ondernemers van bij de start van hun project een ondersteuning van dit bureau genoten. Vijf van de dertig innovatieve projecten die gelanceerd werden, kregen een duwtje in de rug van Crelan

Foundation in de vorm van een financiële bijdrage (coup de cœur) tijdens de Landbouwbeurs van Libramont in juli.

Maar nog belangrijker is dat Crelan Foundation deze vijf jonge ondernemers hielp om via crowdfunding meer dan 56.000 euro in te zamelen. Voor alle 30 projecten ging het om meer dan 210.000 euro bijeengebracht door meer dan 2.800 burgers.

DIT ZIJN DE 5 'COUPS DE CŒUR' VAN 2019:

La Ferme de l'Abreuvoir

AANDACHT VOOR DE KORTE KETEN, VAN BIOGRAAN TOT BIOBROOD

Ontving **1.500 euro** extra financiële steun voor de aankoop van een oven, een schoorsteen en graansilo's.

La Fromagerie de la Ferme Larock

KAASMAKERIJ

Ontving een coup de cœur van **850 euro** voor de bouw van een sas en de aankoop van een koudeluchtblazer.

LoKali

EERSTE STADSBOERDERIJ VOOR MICROGROENTEN

Ontving **500 euro** van Crelan Foundation voor de aankoop van kasten, led-lampen en materiaal voor het hydraulisch systeem.

Bières de quartier

ARTINASALE PRODUCTIE VAN WIJKBIEREN.

Ontving **1.420 euro** extra financiële steun voor de creatie en het brouwen van nieuwe wijkbieren.

Pomme-Poire-Pêche

MICROBOERDERIJ IN PERMACULTUUR

Ontving **700 euro** van Crelan Foundation voor de aankoop van bomen en struiken voor de boomgaard, de bostuin en de hagen.

Maar nog belangrijker is dat Crelan Foundation deze vijf jonge ondernemers hielp om via crowdfunding meer dan 56.000 euro in te zamelen. Voor alle 30 projecten ging het om meer dan 210.000 euro bijeengebracht door meer dan 2.800 burgers

Steun aan de landbouworganisaties zodat zij hun leden maximaal kunnen vertegenwoordigen

Het ABS (Algemeen Boerensyndicaat) en de FWA (la Fédération Wallonne de l'Agriculture) spelen een belangrijke rol in het vertolken van de stem van de land- en tuinbouwers bij de verantwoordelijke overheden. Daarnaast verlenen ze ook advies aan de aangesloten land- en tuinbouwers.

Beide organisaties kunnen jaarlijks rekenen op een financiële bijdrage van Crelan. Op die manier wil de bank haar steentje bijdragen aan een goede vertegenwoordiging en ondersteuning van de land- en tuinbouwers

De Galerie Crelan geeft ontluikende Belgische kunstenaars een duwtje in de rug

In 2019 organiseerde Crelan Foundation drie exposities in de Galerie Crelan, een expositieruimte in de hall van de hoofdzetel in Brussel. Zeven artiesten kregen de kans om hun werken te tonen aan het grote publiek. De Foundation stelde hen gratis de ruimte ter beschikking en organiseerde voor hen een vernissage. De bank wil op die manier ontluikende Belgische kunstenaars een duwtje in de rug geven.

Jean-Paul Grégoire, bestuurder-directeur:
"Cultuur is voor Crelan erg belangrijk omdat ze voor een verrijking en opwaardering zorgt van onze maatschappij. Een van de vaste waarden binnen het thema cultuur is onze Galerie Crelan. In deze tentoonstellingsruimte

willen we de Crelan-medewerkers, de klanten en de bezoekers kennis laten maken met kunst."

Metamorfosis

Van januari tot mei stelde kunstenaar **Jos Bolle** zijn schilderijen en sculpturen tentoon.

Synergie

Helga Kahl, Jérôme Vorzanger, Alain Braekevelt en **Liesbet Weckhuysen**, kleedden de Galerie Crelan aan met hun prachtige werken van mei tot september.

Réminiscence

Het kunstenaarskoppel **Myriam Middelkamp** en **Walther Van Schoote** stelde in het najaar tentoon.

Onze medewerkers zetten zich in voor het goede doel

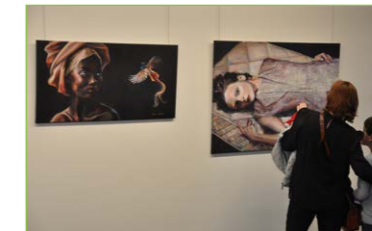
Ook de medewerkers van Crelan hebben in 2019 actief deelgenomen aan Crelan Foundation.

De personeelsleden kozen voor de **Stichting tegen Kanker** als organisatie waarvoor ze in 2019 fondsen wilden inzamelen. Vijf acties, waarbij deelname zorgde voor een gift van Crelan Foundation, maakten het mogelijk een cheque van **14.255 euro** te overhandigen aan de Stichting tegen Kanker.

Warmathons

225 medewerkers en familieleden hebben deelgenomen aan een van de Warmathons in het kader van de Warmste Week. Crelan Foundation schonk 10 euro per deelnemer en nam het inschrijvingsgeld op zich. Dit leverde **3.365 euro** op voor de Stichting tegen Kanker.

Synergie

Helga Kahl, Jérôme Vorzanger, Alain Braekevelt en **Liesbet Weckhuysen**, kleedden de Galerie Crelan aan met hun prachtige werken van mei tot september. Crelan Foundation verdubbelde de prijs van de verkochte werken ten voordele van de Stichting tegen Kanker en schonk op die manier **2.400 euro**.

De Crelan Foundation Games

Op 18 juni konden de medewerkers deelnemen aan een sportieve competitie 'The Crelan Foundation Games'. Met de uitdagingen verdienden ze **3.840 euro** financiële steun voor de Stichting tegen Kanker'.

Gift gepensioneerden

Zes collega's die op pensioen gaan bundelden hun afscheidsreceptie en stonden op die manier **1.500 euro** van het door de bank beschikbaar gestelde afscheidsbudget af aan Crelan Foundation ten voordele van de Stichting tegen Kanker.

De 20 km van Brussel

Medewerkers en coöperatieve aandeelhouders van de bank liepen met Crelan Foundation de 20 km van Brussel ten voordele van de Stichting tegen Kanker. Crelan Foundation schonk **3.150 euro**.

Aandacht voor de derde wereld

Microfinanciering via Incofin

Sinds 2015 werkt Crelan samen met Incofin via een participatie in het kapitaal en een lening aan het fonds.

Het fonds Incofin verschaft financiële middelen aan microfinancieringsinstellingen in derdewereldlanden, die worden geselecteerd onder meer op basis van hun impact op de sociale ontwikkeling van de kansarme lokale bevolking.

De microfinancieringsinstellingen gebruiken deze middelen vervolgens om "microkredieten" te verschaffen aan de lokale kleinschalige projecten. Op deze manier levert Incofin een belangrijke bijdrage tot de economische ontwikkeling van derdewereldlanden en verzekert zij zich ervan dat haar middelen goed worden besteed.

Scholieren lopen stage voor Youca

Ook dit jaar nam onze bank opnieuw deel aan de YOUCA Action Day (Youth for Change and Action). Negen scholieren gingen een dag aan het werk bij Crelan.

Op de YOUCA Action Day ruilen vijftienduizend leerlingen in Vlaanderen en Brussel een dagje de schoolbanken om te werken. Zo verdienen ze 55 euro dat ze integraal schenken aan YOUCA die het op haar beurt inzet voor projecten die jongeren ten goede komen in België en in het buitenland.

Crelan neemt nu al enkele jaren deel en gaf ook dit jaar opnieuw enkele scholieren de kans om met de bank kennis te maken en tegelijkertijd een goed doel te steunen.

Op 17 oktober ontving onze CEO, Philippe Voisin, de jongeren om 09.00 uur en hij had al onmiddellijk een fijne mededeling voor hen. Crelan besliste immers om de 55 euro loon voor die dag te verdubbelen zodat de negen scholieren een cheque van 1.000 euro konden schenken.

En voor de deelnemers zelf stond er een boeiend programma te wachten. Via spelletjes, een rondleiding in een agentschap en een toelichting over de digitale bankkanalen leerden ze de werking van een bank kennen. Als afsluiter maakten de deelnemers samen nog enkele video's over hun ervaringen van die dag.

Crelan werkt graag mee aan YOUCA Action Day. Het geeft de bank de kans om jonge mensen kennis te laten maken met haar activiteiten en tegelijkertijd het goede doel te steunen.

Duurzame milieu-investeringen

De Crelan-personeelsleden werken verspreid over drie gebouwen, de hoofdzetel in Brussel (Anderlecht) en twee regionale zetels, in Gembloux en in Antwerpen (Berchem). Ook in de manier waarop de bank deze gebouwen beheert wil ze inspanningen leveren om haar ecologische voetafdruk te verkleinen.

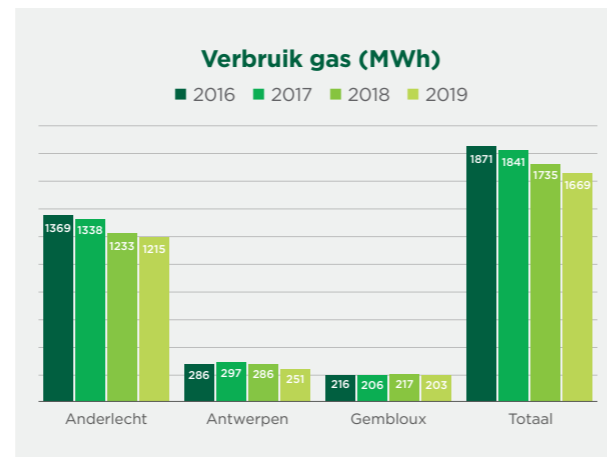
Patrick Van Deuren, technisch sitecoördinator:
“Met gerichte investeringen willen we het energieverbruik met minimum 5% per jaar verminderen. Om dit te bereiken zijn er al een aantal concrete maatregelen genomen die hun eerste vruchten afwerpen.”

Investeringen in energiezuinige oplossingen

Monitoring zorgt voor een efficiëntere verwarming

Niettemin de regionale zetel in Antwerpen (Berchem) is ondergebracht in een passiefgebouw en het energieverbruik dus al laag is, kon Crelan in 2019 toch nog een daling van ongeveer 12% realiseren in het gasverbruik voor de verwarming in dit gebouw. Deze daling was mogelijk dankzij een goede monitoring en bijsturing van de ruimtetemperatuur en luchtvochtigheid.

In 2019 is het gebouwbeheersysteem in Anderlecht vervangen. Het nieuwe systeem detecteert anomalieën in de ingestelde parameters tegenover normale referentiewaarden voor kantoorgebouwen en zorgt dus op deze manier voor een goede controle van het verbruik.

Het **totale gasverbruik** daalde in 2019 met **3,80%** tegenover 2018 en met **10,80%** tegenover 2016.

Zonnepanelen en ledverlichting beperken het elektriciteitsverbruik

In het kader van een groener elektriciteitsverbruik investeerde Crelan in 2018 in zonnepanelen en in ledverlichting. Deze investeringen tonen nu hun impact op het elektriciteitsverbruik.

IMPACT VAN FOTOVOLTAÏSCHE PANELEN

In 2018 installeerde Crelan fotovoltaïsche panelen op het dak van de hoofdzetel in Brussel (Anderlecht). Op die manier produceert Crelan een deel van haar eigen

elektriciteitsbehoefte en zorgt ze ervoor dat alle delen van het gebouw een nuttige bestemming krijgen. De installatie zal na 6 jaar rendabel zijn.

Zonne-energie is een vorm van duurzame energie en stoot geen CO² of andere schadelijke stoffen uit. De installatie draagt zo bij aan een schoner klimaat en een beter milieu. Het totale geïnstalleerde vermogen bedraagt 27,47 kWp en neemt de maximale beschikbare ruimte op het dak in. Het doel van de investering is om jaarlijks 9.600 kg. CO² minder uit te stoten door een daling van het elektriciteitsverbruik met 2%.

In 2019 leverde de installatie een totale productie van 27 MWh, waardoor de bank haar CO²-uitstoot met 10.493,35 kg deed dalen.

IMPACT VAN LEDVERLICHTING

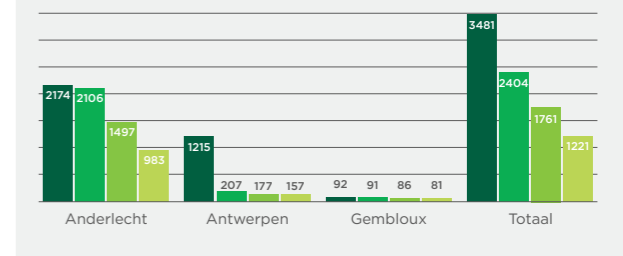
In 2018 verving Crelan alle fluorescentielampen in de zetel in Brussel (Anderlecht) door energiezuinige ledlampen. Deze hebben een langere levensduur, verbruiken 60% minder elektriciteit dan de klassieke neonlampen en bevatten geen kwik. Dit resulteerde in een besparing van 12% op het totale elektriciteitsverbruik van de bank.

In 2019 hebben we dit beleid voortgezet door bij vervangingen en herstellingen in onze gebouwen telkens voor een led-alternatief te kiezen.

Ook het in extern beheer geven van onze datacenters in juni 2018 had nog een positieve impact op het elektriciteitsverbruik in 2019. De kantoorruimte waarin het vroegere datacenter was ondergebracht werd in 2019 met energiezuinige oplossingen verbouwd en de resterende IT-apparatuur werd verwijderd.

Verbruik elektriciteit (MWh)

■ 2016 ■ 2017 ■ 2018 ■ 2019

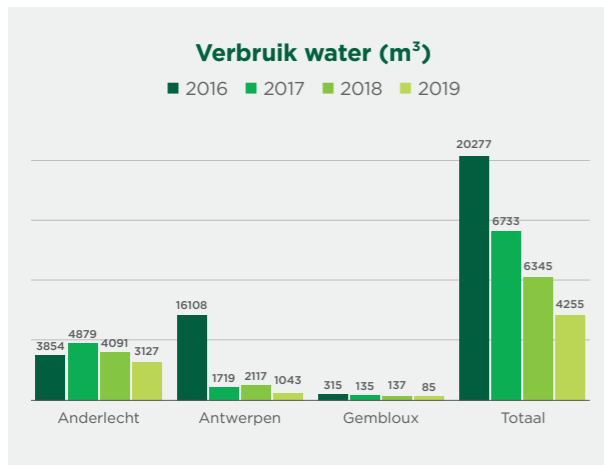
Het totale **elektriciteitsverbruik** van Crelan **daalde** in 2019 met **30,66%** ten opzichte van 2018 en met **64,92%** ten opzichte van 2016.

OPTIMALISERING VAN HET WATERVERBRUIK

Het waterverbruik van Crelan is inclusief drinkwater, huishoudelijk water, keukenwater en onderhoud. Een elektronisch bewakingssysteem volgt het waterverbruik op waardoor anomalieën snel ontdekt en opgelost kunnen worden.

In 2019 leidden volgende maatregelen tot een daling van het waterverbruik:

- In de hoofdzetel is het bevochtigingssysteem voor de luchtgroepen geoptimaliseerd;
- In de regionale zetel Antwerpen (Berchem) kregen alle sanitaire spoelmechanismen en kranen een grondig nazicht en indien nodig werden ze vervangen. Dit zorgde voor een halvering van het verbruik;
- In de regionale zetel Gembloux werd geïnvesteerd in een aanpassing van de leidingen van de buitenkranen. Door ze in het weekend voortaan langs de binnenzijde van het gebouw af te sluiten vermijden we waterverspilling door vandalisme.

Het totale **waterverbruik daalde** bij Crelan met **32,94%** tegenover 2018.

Aandacht voor verantwoorde consumptie

Selectief sorteren

Sinds enkele jaren sorteren de medewerkers van Crelan hun afval. Op alle verdiepingen van de zetels zijn selectieve afvalbakken geplaatst voor het verzamelen van papier, karton en PMD die daarna gerecycleerd worden. De oliën en vetten van de mess, inktpatronen en gebruikte neonlampen worden naar specifieke firma's gestuurd voor recycling.

Papier

Verschillende departementen werken aan papierloze beslissingsprocessen. Dit is met name het geval bij de dienst woonkredieten en consumentenkredieten waar

de procedure gedigitaliseerd werd. In de kredietcomités worden de klantendossiers niet langer afgedrukt maar gelezen op iPads.

Onderhoud van verharde buitenoppervlakken en groenvoorzieningen

De hoofdzetel en de regionale zetel van Gembloux beschikken over talrijke groene ruimtes (aangelegde tuinen, grasvelden, hagen, verharde oppervlakken) die onderhouden moeten worden.

Het onderhoud hiervan wordt uitbesteed aan externe bedrijven waarmee Crelan het gebruik van biociden (parasietenbestrijdingsmiddelen) en herbiciden heeft gedefinieerd. Het gebruik van herbiciden gaat in dalende lijn. De bedoeling is om op termijn, in samenwerking met de betrokken firma's, de biodiversiteit te maximaliseren en het gebruik van herbiciden tot bijna nul te herleiden.

Dit duurzaamheidsverslag 2019 vormt een aanvulling op het jaarverslag 2019 van de Groep Crelan. Beide zijn beschikbaar op www.crelan.be.

Wij danken de medewerkers, agentschappen en de directie van Crelan voor hun bijdrage aan dit verslag en hopen dat het in de toekomst verder kan worden ontwikkeld en aangevuld met concrete doelstellingen en nieuwe cijfers. Ook willen wij onze klanten en medewerkers bedanken voor het vertrouwen dat zij in onze bank stellen.

Crelan

Sylvain Dupuislaan 251 - 1070 Brussel

Tel. 02 558 71 11 - Fax 02 558 76 33

E-mail: general.office@crelan.be - www.crelan.be

ISSN 1370-2653

Crelan

Samen anders bankieren